

**GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA LATA 2016 – 2022**

Sośnie 2015

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Podstawy prawne tworzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ...	4
III. Zgodność Strategii z dokumentami programowymi	6
IV. Charakterystyka Gminy	8
1. Sytuacja demograficzna	9
2. Opieka zdrowotna	10
3. Kultura	10
4. Oświata	11
5. Przestępczość	13
V. Pomoc społeczna	15
1. Klienci pomocy społecznej	16
2. Marginalizacja i wykluczenie	17
3. Diagnoza wybranych problemów społecznych	18
a) ubóstwo	18
b) bezrobocie	19
c) niepełnosprawność i długotrwała choroba	22
d) bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym w rodzinach wielodzietnych i niepełnych	23
e) uzależnienia i przemoc w rodzinie	25
VI. Analiza SWOT	28
1. Analizowany obszar – rodzina	29
2. Analizowany obszar – bezrobocie	31
3. Analizowany obszar – ludzie starsi	31
4. Analizowany obszar – niepełnosprawność	32
5. Analizowany obszar – przemoc	33
6. Analizowany obszar – osoby uzależnione	34
VII. Adresaci Strategii	35
VIII. Źródła i ramy finansowe działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii	35
IX. Cele operacyjne	37
1. System realizacji	42
2. System monitoringu i ewaluacji	42
3. Cele monitoringu	42
4. Cele ewaluacji	42
5. Kryterium ewaluacji	43
X. Podsumowanie	44

I. WPROWADZENIE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2022 jest dokumentem przedstawiającym działania podejmowane przez Gminę Sośnie w zakresie pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a także minimalizowania bądź niwelowania negatywnych zjawisk społecznych, które w danej społeczności odbierane są jako negatywne, marginalizujące. Stanowi ona wynik refleksji nad lokalnymi i zdefiniowanymi problemami społecznymi oraz ich systematycznego rozwiązywania. Strategia służy koordynacji działań, a także rozwijaniu i umacnianiu współpracy różnych podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, edukacji oraz kultury i sportu. Nie ma bowiem możliwości rozwiązywania problemów społecznych bez udziału gminnych zasobów instytucjonalnych, aktywności lokalnej społeczności, organizacji pozarządowych czy instytucji działających na polu polityki społecznej w Gminie Sośnie. Strategia jest podstawą uwzględnienia jej zadań w planach budżetowych gminy, powiatu oraz województwa, a także pozyskania środków finansowych z innych źródeł, zwłaszcza funduszy Unii Europejskiej.

Celem strategii jest szeroko rozumiany system wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, dzięki któremu możliwe stanie się podniesienie poziomu jakości życia i bezpieczeństwa socjalnego, wyrównywanie szans rozwoju mieszkańców gminy oraz integracja społeczności lokalnej. Realizacja założeń Strategii wymaga współpracy wszystkich partnerów, których określone działania i przedsięwzięcia w efekcie doprowadzą do osiągnięcia zamierzonych celów

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.) Diagnoza problemów społecznych poprzez obszary strategiczne została sporządzona przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sośniach, we współpracy z Urzędem Gminy oraz jednostkami administracji publicznej takimi jak: Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowie Wlkp., Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowie Wlkp., Policja, szkoły, placówki opieki zdrowotnej, Ośrodek Terapii Uzależnień, przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych, analiz, doświadczenia, wiedzy i kompetencji z zakresu polityki społecznej.

Koordynatorem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośniach.

Systemowe podejście do rozwiązywania problemów rodziny powoduje, że dysfunkcje mające w niej miejsce nie są traktowane jako izolowane zjawiska dotyczące pojedynczych osób. Stąd, pomimo wielu różnych form pomocy skierowanych bezpośrednio na jednostkę, podejmuje się także pracę z całą rodziną, gdyż zmiany w jej funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się klientami pomocy społecznej, dlatego też najistotniejszą sprawą jest ochrona i zapewnienie warunków do rozwoju rodziny.

Nie możemy również zapominać, że praca z ludźmi jest bardzo trudna, gdyż jest to praca na ludzkich emocjach wymagająca dużej empatii, wrażliwości i wyrozumiałości.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2015 – 2022 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości życia i zabezpieczenia ich podstawowych potrzeb. Działania te będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

II. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

- Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.)

Ustawa o pomocy społecznej określa zadania w zakresie pomocy społecznej. Według ustawy, zgodnie z konstytucyjną zasadą subsydiarności, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. nr 43 poz. 225 ze zm.)

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Wychodzi również naprzeciw postulatam organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem. Ustawa kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Regulacja ta ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów,

a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców.

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2011 r. poz. 1118 ze zm.)

Ustawa ta jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 ze zm.)

Ustawa wprowadza system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pieczy zastępczej oraz postępowania adopcyjnego, jak również zasady finansowania pieczy zastępczej. Do najważniejszych zmian należy zaliczyć wprowadzenie nowych instytucji i funkcji dotychczas nieznanych, takich jak asystent rodziny, organizator i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. nr 231 poz. 1375)

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.)

Na mocy ustawy kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych uzyskały gminy realizując zadania uchwalane corocznie przez Radę Gminy w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.)

Ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124)

Na mocy ustawy, gminy są zobligowane do opracowania i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 150)

Ustawa reguluje zasady i formy ochrony praw lokatorów oraz zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej należy do zadań własnych gminy. Gmina na zasadach i warunkach przewidzianych w ustawie, zapewnia lokale socjalne, a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach.

III. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI PROGRAMOWYMI

- Strategia Lizbońska

Głównym celem dokumentu, przyjętym przez wszystkie kraje członkowskie Unii Europejskiej jest stworzenie na terytorium Europy, najbardziej dynamicznej i konkurencyjnej gospodarki, która będzie zdolna do systematycznego wzrostu gospodarczego, a w warunkach spójności społecznej będzie zapewniała większą liczbę miejsc pracy. Z punktu widzenia tematyki społecznej, najistotniejszym jest postulat spójności społecznej, czyli kształtowania nowego, aktywnego państwa socjalnego.

- Strategia Europa 2020

Celem strategii „Europa 2020” jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie inteligentny i zrównoważony – dzięki zdecydowanemu przesunięciu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i konkurencyjnego przemysłu oraz sprzyjający włączeniu społecznemu, ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa. Strategia koncentruje się na pięciu dalekosiężnych celach w dziedzinie zatrudnienia, badań naukowych, edukacji, ograniczenia ubóstwa oraz w zakresie klimatu i energii.

- Narodowa Strategia Spójności (NSS)

Narodowa Strategia Spójności to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych. Celem strategicznym NSS jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

- Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.

Ważnym dokumentem, który należało wziąć pod uwagę konstruując strategiczne cele i kierunki rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy, jest Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku przyjęta przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w 2010 roku. Za obszary działania polityki społecznej województwa uznano:

- ✓ Wielkopolska równych szans i możliwości.
- ✓ Zdrowi Wielkopolanie.
- ✓ Bezpieczna Wielkopolska.
- ✓ Wielkopolska obywatelska.

- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowskiego na lata 2014 - 2020.

W strategicznym dokumencie programowym przyjętym dla Powiatu Ostrowskiego za priorytet uznano „Zharmonizowany rozwój społeczny budujący zintegrowane i aktywne społeczeństwo obywatelskie” i wyróżniono cztery obszary działań:

- ✓ Infrastruktura pomocy społecznej dostosowana do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem.
- ✓ Edukacja przez całe życie i zapobieganie bezrobociu.
- ✓ Osoby młode zaadaptowane do zmieniających się uwarunkowań rynku pracy.
- ✓ Innowacje polityki społecznej służące aktywizacji i integracji osób zagrożonych wykluczeniem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Przyjęte cele będą realizowane dzięki podejmowaniu działań ukierunkowanych na współpracę, m.in. z urzędami i samorządami gminnymi oraz ośrodkami pomocy społecznej. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Ostrowskim zgodna jest celami ujętymi w Strategii Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego.

- Strategia Rozwoju Gminy Sośnie na lata 2015 - 2022

Na podstawie diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej w Gminie Sośnie oraz zidentyfikowanych problemów podjęto próbę wyznaczenia kierunków strategicznego rozwoju Gminy Sośnie, pokazujących pożądaną obecną sytuację w Gminie w roku 2022. Sformułowano następującą Wizję Gminy Sośnie: *„Gmina Sośnie w 2022 roku jest miejscem turystycznie atrakcyjnym do spędzania w aktywny sposób wolnego czasu, przyjaznym ekologicznie dla mieszkańców, zapewniającym warunki dla rozwoju, edukacji i pracy.”*

W celu realizacji wizji wyznaczono następujące cele strategiczne:

- Stabilny rozwój strategicznych branż gospodarczych Gminy Sośnie.
- Tworzenie wysokiej jakości przestrzeni i infrastruktury.
- Stały wzrost jakości kapitału ludzkiego i społecznego.

IV. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Sośnie położona jest w Regionie Pradoliny Barycko - Głogowskiej w subregionie Kotliny Odolanowskiej, między pasmem Wału Trzebnickiego na południu, a Wysoczyzną Kaliską w części północnej, w południowo- zachodniej części województwa wielkopolskiego w powiecie ostrowskim.

Graniczy z gminami: od północy z gminą Odolanów, od wschodu z gminami: Przygodzice i Ostrzeszów, od południa z gminą Kobyla Góra i Międzybórz (woj. dolnośląskie), od zachodu z gminami województwa dolnośląskiego: Twardogóra, Krośnicami i Miliczem.

Obszar gminy wynosi 18 723,70 ha, z czego użytki rolne stanowią –7.296 ha, lasy – 9.684 ha, stawy oraz rzeki – 518 ha. Występujące na terenie gminy Sośnie lasy, zajmujące około 52 % gminy należą do dzielnicy przyrodniczo – leśnej Wzgórz Dolnośląskich. W celu zachowania wartości przyrodniczych, krajobrazowych i historycznych tych terenów, został w 1995 roku utworzony Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy”.

Lasy, których przeważająca większość znajduje się na terenie gminy, stanowią o jej walorach rekreacyjnych. Gmina ma charakter rolniczy. Przeważają małe gospodarstwa rolne, o niskim wskaźniku zmechanizowania. Dominuje uprawa zbóż oraz hodowla trzody chlewnej. Większość mieszkańców to ludność napływowa, która w przeszłości znalazła zatrudnienie w trzech potężnych PGR – ach i spółdzielni rolniczej.

W zachodniej części gminy znajdują się stawy rybackie i wraz z rzekami rozciągają się na powierzchni 283 ha.

Sieć osadniczą gminy Sośnie tworzy 17 wsi sołeckich.

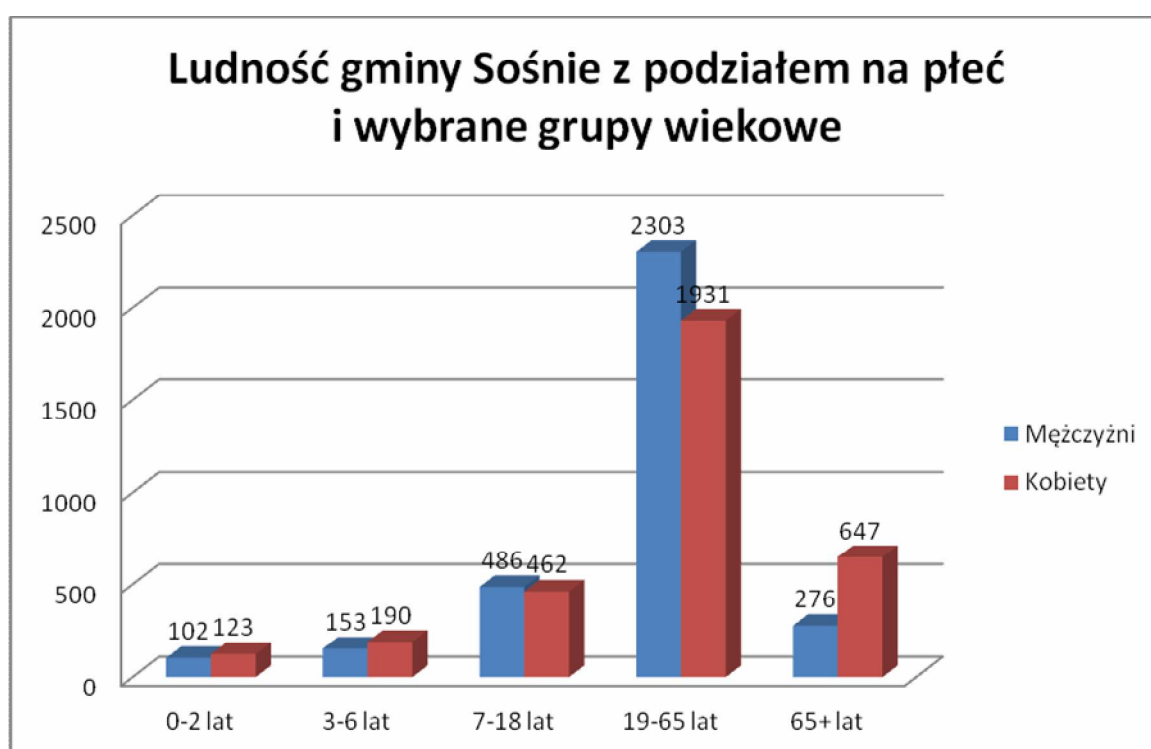
(Źródło: Strona Internetowa Urzędu Gminy)

1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Gminę Sośnie zamieszkuje 6 635 mieszkańców (stan na 31.12.2014 r.)

ROK	LICZBA LUDNOŚCI
2012	6633
2013	6622
2014	6635

Jak wynika z powyższego, liczba ludności w poszczególnych latach utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

Źródło: Urząd Gminy w Sośniach – wg stanu na dzień 30.10.2015 r.

Dokonując analizy wieku ludności gminy wyróżniono jej podstawowe kategorie, istotne z punktu widzenia systemu oświaty, rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- Od urodzenia do 2 lat,
- Wiek przedszkolny od 3 do 6 lat,
- Wiek szkolny 7 – 18 lat,

- Ludność w wieku produkcyjnym - 19 – 65 lat,
- Ludność w wieku poprodukcyjnymi 65 +.

2. OPIEKA ZDROWOTNA

W Gminie Sośnie funkcjonują 2 ośrodki zdrowia podstawowej opieki zdrowotnej:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej - specjalizuje się w medycynie rodzinnej i pielęgniarstwie. Świadczy usługi: EKG, punkt pobrań, szczepienia, medycyna szkolna, pielęgniarstwo środowiskowo-rodzinne.
- Gabinet Lekarski Jacek Gęsior, posiada gabinet lekarza rodzinnego oraz lekarza medycyny pracy.

Na terenie gminy funkcjonuje gabinet stomatologiczny oraz punkt apteczny. Nie ma dostępności do specjalistycznych usług medycznych. Przeprowadzane są natomiast badania profilaktyczne takie jak mammografia, badania cytologiczne, PSA, badanie słuchu, badanie wzroku, badanie w kierunku wykrywania raka jelita grubego i inne.

3. KULTURA

Kultura towarzyszy każdemu człowiekowi w życiu codziennym. Uczymy się jej i przyswajamy wraz z wiekiem. Edukacją kulturalną oraz upowszechnianiem kultury wśród mieszkańców Gminy Sośnie zajmuje się samorządowa instytucja kultury, którą jest Gminny Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna w Sośniach. Gmina posiada 14 świetlic wiejskich, z czego 13 zostało wydzierżawionych Gminnemu Ośrodkowi Kultury i Gminnej Bibliotece Publicznej w Sośniach - poza świetlicą wiejską w Granowcu (w miejscowościach Bogdaj, Chojnik, Dobrzec, Janisławice, Kałkowskie, Kąty Śląskie, Kocina, Konradów, Młynik, Możdżanów – Centrum wypoczynkowo – rekreacyjne „Rybakówka”, Pawłów, Sośnie, Szklarka Śląska).

W tych miejscach mieszkańcy mogą zaspokajać swoje potrzeby kulturalne, jak również miło i pożytecznie spędzać wolny czas. Głównym celem GOK i GBP w Sośniach jest prowadzenie działalności merytorycznej ukierunkowanej na upowszechnianie kultury, jej promocję oraz zachęcanie społeczeństwa do czynnego udziału w przedsięwzięciach kulturalnych. Proponuje się cykliczne i okolicznościowe imprezy, takie jak Dzień Gminy Sośnie, Dożynki Gminne a także liczne festyny, koncerty, zajęcia aktorskie z uczniami i wiele, wiele innych. Mocno promowane jest czytelnictwo i spotkania autorskie. Dzięki ww.

działaniom kulturalnym uczestnicy mogą stać się nie tylko obserwatorami, ale i współtwórcami życia artystycznego i kulturalnego. W doborze form i treści zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych GOK i GBP w Sośniach stara się zaspokajać potrzebę twórczej aktywności poprzez rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań np. śpiewem, muzyką, plastyką.

Uczestnictwo

w zajęciach przyczynia się do zdobywania nowych doświadczeń i umiejętności.

Mieszkańcy korzystają także z bogatej oferty stowarzyszeń, których wiele działa na terenie Gminy. Przy wsparciu środków pozyskanych z budżetu Gminy Sośnie a także innych jednostek samorządowych i rządowych oraz innych źródeł organizowane są wycieczki krajoznawcze połączone ze zwiedzaniem zabytków o charakterze m. in. historycznym, kulturalnym i sakralnym, wyjazdy do kina, teatru, zwiedzanie wystaw, muzeów, a także spotkania o charakterze towarzyskim i integracyjnym, takie jak andrzejki, wieczorki karnawałowe i okolicznościowe, festyny.

4. OŚWIATA

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wspomaganiu rozwoju oraz wyrównywaniu szans życiowych poprzez organizowanie wychowania przedszkolnego i edukacji szkolnej oraz różnych form zajęć pozaszkolnych i wypoczynku. Aktualna sieć przedszkoli, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego zaspakaja rzeczywiste oczekiwania społeczne. Jednak niż demograficzny oraz ciągle poszukiwanie rozwiązań zmierzających do podnoszenia jakości kształcenia uzasadniają potrzebę wypracowywania racjonalnych rozwiązań w zakresie optymalizacji sieci placówek oświatowych.

Na terenie Gminy Sośnie wychowanie przedszkolne realizowane jest w Przedszkolu Samorządowym w Sośniach z Oddziałem Przedszkolnym, w Oddziale Przedszkolnym Szkoły Podstawowej w Bogdaju, Publicznych Przedszkolach wchodzących w skład Zespołów Szkół w Cieszynie, Granowcu i Pawłowie – z zamiejscowym Oddziałem Przedszkolnym w Chojniku.

Funkcjonują także szkoły Podstawowe: w Bogdaju oraz w Zespołach Szkół w Cieszynie, Granowcu, Sośniach oraz Pawłowie (z Zamiejscowym Oddziałem w Chojniku) Dwa Gimnazja znajdują się w strukturach Zespołów Szkół w Sośniach oraz w Granowcu.

ROK	LICZBA UCZNIÓW W SZKOLACH PODSTAWOWYCH
2012	439
2013	442
2014	440

ROK	LICZBA UCZNIÓW W GIMNAZJACH
2012	238
2013	241
2014	231

Jak widać z powyższego zestawienia – liczba uczniów szkołach utrzymuje się na podobnym poziomie w poszczególnych latach.

Placówki oświatowe poza realizowaniem programu nauczania oferują także możliwość uczestnictwa w różnorodnych działaniach pozalekcyjnych, kołach zainteresowań – m. in. językowych, przyrodniczych matematycznych, muzycznych, sportowych, a także wyrównawczych. Pozyskiwane są także środki zewnętrzne, także z programów Unii Europejskiej. Szczegółowo działania te zostały opisane w Strategii Rozwoju Gminy Sośnie na lata 2015 – 2022.

Gmina Sośnie nie ma żłobków i klubów dziecięcych. Nie prowadzi także szkół ponadgimnazjalnych. Po ukończeniu gimnazjum uczniowie kontynuują naukę przede wszystkim w szkołach tego typu prowadzonych w Odolanowie, Ostrowie Wlkp. czy Twardogórze.

W zakresie systemu opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują je instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe, z którymi gmina prowadzi systematyczną współpracę. Należą do nich:

- powiatowa poradnia psychologiczno – pedagogiczna,

- domy pomocy społecznej,
- ośrodki szkolno – wychowawcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka.

Pomoc uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia prowadzi ośrodek pomocy społecznej. Zgodnie z zapisami art. 90 i. art. 90 c. ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.) uczniowie Gminy Sośnie otrzymują stypendia i zasiłki szkolne. Na przestrzeni ostatnich lat przyznano w 2013 roku zasiłki szkolne dla 6 dzieci, które znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej.

Liczbę osób, które otrzymały stypendia socjalne obrazuje poniższa tabela:

ROK	LICZBA UCZNIÓW OBJĘTYCH POMOCĄ
2012	206
2013	257
2014	258

Na podstawie Rządowego programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna” dofinansowanie na zakup podręczników realizuje Biuro Obsługi Oświaty Kultury i Sportu w Sośniach.

5. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępstwo – jest to zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary, a popełnionych na obszarze danej jednostki terytorialnej. Przestępczość jest zjawiskiem społecznym. Charakteryzuje się następującymi cechami:

- stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego,
- wyraża się we wzroście liczby osób, które popełniły przestępstwa w stosunku do ogółu ludności.

	2012	2013	2014
Liczba przestępstw ogółem	13	12	14
Przestępstwa drogowe	2	1	2
Kradzież z włamaniem	5	6	7
Rozboje, wymuszenia	0	0	0
Przestępstwa narkotykowe	0	1	2
Kradzieże	6	4	3

Wyróżnić można kilka czynników wpływających na zjawisko przestępczości. Zalicza się do nich gęstość zaludnienia, udział kobiet i nieletnich w ogólnej liczbie ludności, a także poziom urbanizacji, bezrobocie, ubóstwo, poziom zamożności oraz warunki życia ludności.

Na podstawie danych Wojewódzkiej Komendy Policji w Poznaniu wśród najczęściej wymienianych przyczyn zaistnienia wypadków drogowych powodowanych winą kierujących pojazdami znajdują się m.in.:

- nieudzielanie pierwszeństwa przejazdu,
- niedostosowanie prędkości do warunków ruchu,
- nieprawidłowe przejeżdżanie przejść dla pieszych,
- nieprawidłowe wykonywanie manewrów: wyprzedzania, omijania, wymijania.

Wykroczenie – jest czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5.000 złotych lub nagany. Nie popełnia wykroczenia sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu.

	2012	2013	2014
Liczba wykroczeń ogółem	11	11	9
Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	2	1	1
Wykroczenia przeciwko osobie	3	2	2
Wykroczenia przeciwko zdrowiu	0	0	0
Wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	3	4	2
Wykroczenia przeciwko mieniu	3	4	3

Źródło: Policja

Na podstawie powyższych danych widać jasno, że przestępczość na terenie Gminy Sośnie można zaliczyć do niskich, zaś stan bezpieczeństwa mieszkańców oceniany jest jako wysoki.

V. POMOC SPOŁECZNA

Działania z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośniach. GOPS wykonuje zadania statutowe wynikające z:

- Ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie;
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114 ze zm.) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie;
- Ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2015 r. poz. 1390 ze zm.);
- Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U z 2015 r. poz. 859 ze zm.);
- Ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 788);
- Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 583 ze zm.);

- Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 ze zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.);
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149 ze zm.),
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 966 ze zm.);
- Ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o karcie dużej rodziny (Dz. U. z 2014 r. poz. 1863 ze zm.);
- Uchwał Rady Gminy Sośnie.

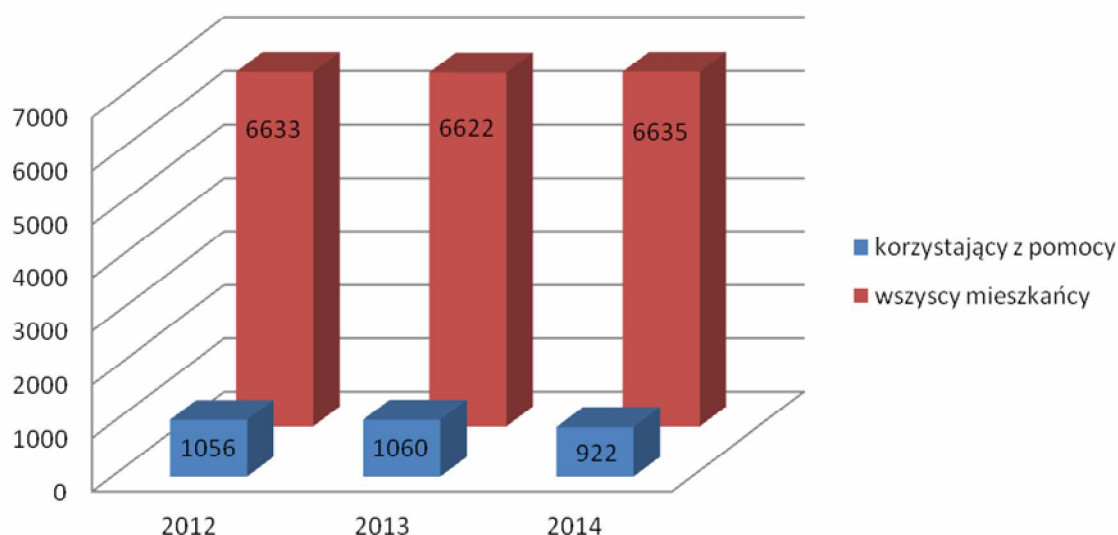
Podstawowe formy pomocy społecznej:

- świadczenia finansowe,
- pomoc rzeczowa,
- interwencja kryzysowa,
- praca socjalna,
- schronienie,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkalnych i zatrudnienia,
- szkolenia, poradnictwo rodzinne.

1. KLIENCI POMOCY SPOŁECZNEJ

Do korzystania ze świadczeń przyznawanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej są uprawnieni mieszkańcy Gminy Sośnie, w tym: osoby posiadające stałe zameldowanie na terenie gminy, osoby przebywające czasowo na terenie gminy, osoby bez zameldowania przebywające faktycznie na terenie gminy, dla których ostatnim miejscem pobytu była Gmina Sośnie. Z pomocy społecznej mogą również korzystać osoby bezdomne nie związane w żaden sposób z gminą.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na tle wszystkich mieszkańców gminy Sośnie

Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012 – 2014.

Z powyższego wykresu wynika, że liczba osób i rodzin objętych pomocą nieznacznie maleje, co może świadczyć o polepszaniu się sytuacji materialnej społeczeństwa, mającym ścisły związek z malejącym bezrobociem, którego analiza została zamieszczona w dalszej części opracowania, a także o coraz bardziej skutecznym wyprowadzaniu klientów z systemu pomocy społecznej przez kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

2. MARGINALIZACJA I WYKLUCZENIE

Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomocy udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,

- niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- zdarzenia losowego,
- klęski żywiołowej itp.

Za realizację tych zadań odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Do obowiązków GOPS należy:

- prowadzenie diagnozy jednostkowej i środowiskowej,
- udzielenie świadczeń,
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym,
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

3. DIAGNOZA WYBRANYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

a) ubóstwo

Ubóstwo nie posiada jednoznacznej definicji. Określa się je zwykle jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Do tych podstawowych potrzeb zaliczamy poza wyżywieniem, którego nikt nie kwestionuje – takie potrzeby, jak ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, uczestnictwo w kulturze, a ogólnie biorąc możliwość godnego życia.

Identyfikacja sfery ubóstwa jest jednym z najważniejszych, ale i najtrudniejszych zadań diagnostycznych polityki społecznej. Ubóstwo jest bowiem zjawiskiem wielowymiarowym i złożonym, posiadającym zarówno aspekty ilościowe (np. wskaźnik dochodu uzyskiwanego przez gospodarstwa domowe), jak i jakościowe (np. inne wskaźniki sytuacji materialnej – posiadanie rozmaitych dóbr, dostępność do takich społecznie istotnych wartości, jak: wykształcenie, opieka medyczna, możliwość korzystania z różnych form wypoczynku, rozrywki itp.). W efekcie trudno znaleźć jakieś jednoznaczne, podstawowe kryterium kwalifikujące dane osoby czy całe rodziny jako ubogie. Wszelkie określenia ubóstwa oraz jego rozmiarów mają zatem charakter względny i zależą od przyjętej definicji ubóstwa oraz formułowanych na jej podstawie kryteriów. Ustawa o pomocy społecznej definiuje ubóstwo na podstawie kwalifikowania się dochodu rodziny lub osoby w tzw. minimum socjalnym.

Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kryterium dochodowego wyznaczonego na podstawie minimum socjalnego. Ustalenie linii ubóstwa, a więc osób, które z tego powodu kwalifikują się do uzyskania pomocy z systemu pomocy społecznej, opiera się na oszacowaniu bieżących dochodów danego gospodarstwa.

Analiza porównawcza danych wskazuje, że ubóstwo jest głównym powodem ubiegania się przez rodziny o pomoc finansową. Zatem większość rodzin korzystających z pomocy społecznej znajduje się w niedostatku. Ubóstwo jest główną przyczyną przyznania pomocy społecznej, jest problemem wieloaspektowym nie tylko ekonomicznym, wpływa bowiem negatywnie na wszystkie sfery ludzkiego życia. Najczęściej pozostaje w korelacji z bezrobociem, niepełnosprawnością, niskim poziomem wykształcenia.

b) bezrobocie

Bezrobocie jawne i ukryte jest jednym z najważniejszych problemów społeczno – ekonomicznych gminy. Niskie wykształcenie, słabe kwalifikacje zawodowe bezrobotnych wynikają z wielu czynników kształtujących bezrobocie strukturalne. Pomimo, że mieszkańcy Gminy przenosząc z pokolenia na pokolenie dziedzictwo wielu uniwersalnych wartości to

przedłużający się brak pracy, pomimo upływu lat w dalszym ciągu stanowi jedną z głównych przyczyn trudnej sytuacji osób i rodzin wymagających wsparcia

Statystyka bezrobocia

w Gminie Sośnie na tle powiatu ostrowskiego przedstawia się następująco:

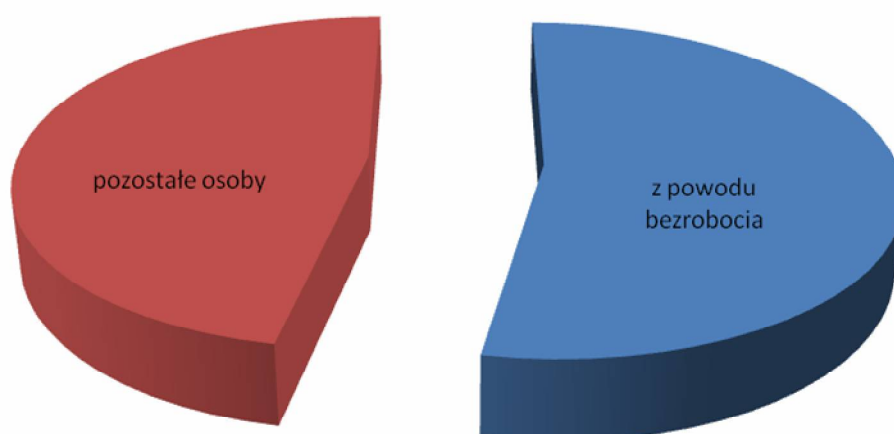
	bezrobotni zarejestrowani					
	ogółem	w tym:				
		kobiety	zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	z prawem do zasiłku	z wieku produkcyjnym 18 – 44 lat	pozostający bez pracy powyżej 12 mies.
Sośnie 2012	423	247	13	72	307	109
Powiat ogółem	7 042	3 858	253	1 369	5 199	1 616
Sośnie 2013	396	225	16	60	286	137
Powiat ogółem	6 628	3 723	409	1 082	4 711	1 769
Sośnie 2014	297	174	10	32	208	115
Powiat ogółem	5 161	2 941	352	910	3 527	1 582

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowie Wlkp.

Z przedstawionych danych wynika jasno, że bezrobocie zarówno w Gminie Sośnie jak i w całym powiecie ostrowskim w ostatnich latach ulega znaczącemu zmniejszeniu.

Bezrobocie jest jedną z najbardziej powszechnych przyczyn wykluczenia społecznego. Wywołuje negatywne skutki zarówno w sferze ekonomicznej, jak i psychospołecznej. Można rozpatrywać je z dwóch punktów widzenia: jednostki dotkniętej bezrobociem oraz społeczeństwa. Następuje degradacja ekonomiczna jednostki i rodziny, wzrost biedy oraz rozszerzenie strefy ubóstwa, a co za tym idzie, konieczność poszukiwania wsparcia w pomocy społecznej. Przedłużający się brak pracy to podstawowy czynnik rodzenia się nowego ubóstwa rodzin, które do tej pory radziły sobie w sferze zaspokajania podstawowych potrzeb. Dochodzi do osłabienia więzi społecznych, do izolacji od środowiska i wzrostu konfliktów z otoczeniem oraz rodzinnych (spadek autorytetu w rodzinie, kłopoty wychowawcze, rozwody, przemoc itp.)

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na tle wszystkich osób korzystających w 2014 roku

Prace społecznie użyteczne organizowane są przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między starostą a gminą, na rzecz której prace społecznie użyteczne będą wykonywane.

Powiatowy Urząd Pracy refunduje gminie ze środków Funduszu Pracy do 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu. Z tej formy pomocy mogą skorzystać osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, a jednocześnie korzystające ze świadczeń pomocy społecznej albo uczestniczące w wyniku skierowania przez Powiatowy Urząd Pracy w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielniania, lokalnym programie pomocy społecznej lub w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego.

Osoby wykonujące prace w ramach prac społecznie użytecznych pracują w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Odbywają także szkolenia z zakresu aktywności na rynku pracy. W tym czasie mają szansę zdobywać nowe doświadczenia zawodowe. Za swoją pracę otrzymują

świadczenie w określonej wysokości, która podlega waloryzacji i nadal posiadają status osoby bezrobotnej.

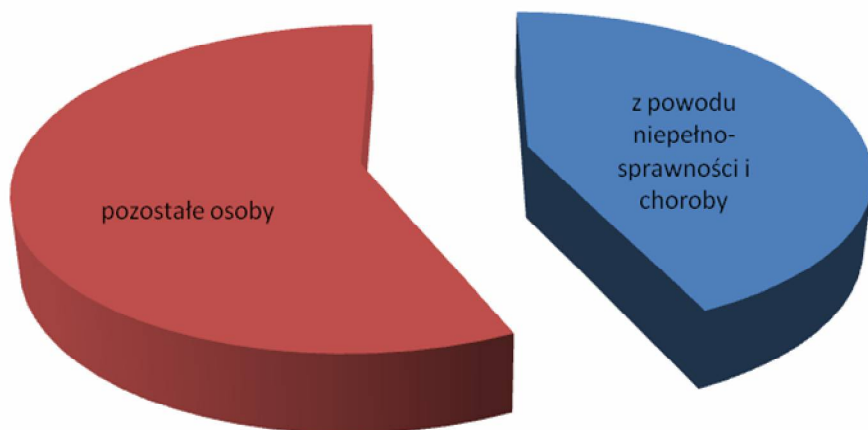
W 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośniach na prace społecznie użyteczne skierował 10 osób, natomiast w roku 2015 – 15.

c) niepełnosprawność i długotrwała choroba

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych. Polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszystkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych powinno być integralnym składnikiem wszystkich działań podejmowanych przez władze lokalne. Niezwykle istotny jest kontekst społeczny niepełnosprawności. Osoby niepełnosprawne oprócz ograniczeń fizycznych cierpią z powodu stygmatyzacji i alienacji wywołanej przez stereotypy mocno zakorzenione w społeczeństwie.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i choroby na tle wszystkich osób korzystających w 2014 roku

d) bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym w rodzinach wielodzietnych i niepełnych

Mianem rodziny dysfunkcyjnej określa się taką rodzinę, która wykazuje poważne nieprawidłowości w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka. Synonimem rodziny dysfunkcyjnej jest rodzina problemowa. Nieprawidłowe zaspokajanie potrzeb biologicznych dziecka wiąże się często ze znacznym zubożeniem rodziny, zawinionym, bądź niezawinionym przez rodziców. Aby rodzina prawidłowo funkcjonowała musi wypełniać wobec swoich członków wiele niezwykle istotnych w życiu funkcji, zaś im słabiej rodzina wywiązuje się z ciężących na niej obowiązków, tym bardziej jest ona dysfunkcyjna. Najczęściej występującymi zaburzeniami są nieprawidłowe postawy rodzicielskie. Można tu zaliczyć przede wszystkim:

- odtrącenie dziecka, czyli nieokazywanie mu uczuć pozytywnych przy jednoczesnym demonstrowaniu negatywnych,

- postawy unikające, charakteryzujące się ubogimi stosunkami emocjonalnymi w kontaktach z dzieckiem,
- nadmierna ochrona dziecka czy nadmierne wymagania,
- zaniedbania w zakresie opieki nad dzieckiem (pozbawienie opieki ze strony rodziców i powierzenie jej dziadkom, brak zainteresowania czasem wolnym),
- zaburzenia w zakresie komunikacji wewnątrzrodzinnej, poczynając od całkowitego braku przepływu informacji, a kończąc na tym, że wszystko staje się przedmiotem przekazu nie stwarzając tym samym żadnej strefy intymności,
- nieuświadamianie lub ukrywanie poważnych problemów i konfliktów między członkami rodziny,
- brak właściwej atmosfery wychowawczej.

Przedstawione dane wskazują, że wśród rodzin objętych pomocą finansową występuje znaczna liczba rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, a wśród nich niepełne i wielodzietne. Niewłaściwy klimat uczuciowy i czynniki patologiczne w strukturze rodziny oraz w stosunkach między jej członkami stanowią jedną z przyczyn, nierzadko główną, zaburzeń w zachowaniu dziecka.

Na pierwsze miejsce wysuwa się znaczenie wzajemnych stosunków emocjonalnych między członkami rodziny, jakie otaczają dziecko w domu rodzinnym. Postawy te nie zawsze są prawidłowe, nie zawsze gwarantują otoczenie dziecka ciepłem, akceptacją, rozumną swobodą – istotnymi czynnikami w doborze i zastosowaniu zespołu środków wychowawczych.

e) uzależnienia i przemoc w rodzinie

Największymi zagrożeniami wewnętrznymi, tkwiącymi w samej rodzinie i niszczącymi ją są uzależnienia i związane z nimi konsekwencje dla wszystkich członków rodziny. Uzależnieniem, które dotyka wielu mieszkańców Gminy Sośnie, jest alkoholizm. Jest on problemem nie tylko naszej gminy, ale i kraju, często ściśle powiązany ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Nadużywanie alkoholu samo w sobie jest formą przemocy społecznej, zarówno psychicznej, jak i fizycznej. Przemoc w różnej postaci przenika do życia rodzinnego, środowiska szkolnego i otoczenia społecznego.

Nadużywanie alkoholu jest przyczyną powstawania innych problemów, przede wszystkim zdrowotnych, materialnych, wychowawczych. Prowadzi do dezintegracji rodziny, zaburzeń relacji między członkami rodziny. W rodzinach z problemem alkoholowym najbardziej bezbronni, a jednocześnie najbardziej poszkodowani są dzieci. Sytuacja zmusza je do odgrywania różnych ról i przyjęcia określonej „strategii” postępowania, której celem jest ukrywanie alkoholizmu jednego lub obojga rodziców. Dominującą postawą członków rodziny alkoholika jest ukrywanie problemu, zaprzeczanie obecności alkoholu co prowadzi do współuzależnienia. Podobnie jest z przemocą niezależnie od tego czy powoduje ją alkohol, czy też inne czynniki.

Korzystanie z pomocy rodzin dotkniętych alkoholizmem i przemocą ogranicza się najczęściej do interwencji pracowników socjalnych GOPS, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych, policji, ewentualnie sądu lub kuratora. Rzadziej rodziny korzystają z pomocy terapeutycznej, leczenia odwykowego, czy procedury „Niebieskiej Karty”.

Skala problemowa wynikająca z uzależnienia od narkotyków jest trudna do ustalenia w Gminie Sośnie. Problem narkomanii dotyczy głównie dzieci i młodzieży, odnotowuje się kolejne przypadki uzależnienia i podjęcia leczenia.

Gmina Sośnie, zgodnie z zapisami przepisów prawa prowadzi szeroki zakres działań mających na celu profilaktykę, zapobieganie i przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym występującym na jej terenie. Prowadzą je placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespół

Interdyscyplinarny. Placówki oświatowe organizują szerokie spektrum działań profilaktycznych i wychowawczych skierowanych do dzieci i młodzieży. Przede wszystkim określa je podstawa programowa dla poszczególnych etapów kształcenia i są wplecione w tematykę zajęć lekcyjnych. Ponadto pedagodzy są pierwszymi, którzy dostrzegają problemy uczniów, udzielają wsparcia, zgłaszają pracownikom GOPS lub Policji niepokojące symptomy lub nasilone objawy zachowań wskazujących na zaburzenia w rodzinie. Działania GOPS to codzienna praca z rodzinami i ich problemami, której szeroki zakres ujmuje strategia.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zapewnia mieszkańcom gminy możliwości uzyskania wsparcia oraz profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu problemów wynikających z nadużywania alkoholu oraz realizuje zadania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży. W zakresie profilaktyki komisja organizuje i refunduje zajęcia socjoterapeutyczne, spektakle profilaktyczne przedstawiane w szkołach, dofinansowuje wyjazdy uczniów na wycieczki i kolonie letnie połączone z programem profilaktycznym, imprezy integracyjne.

Zespół Interdyscyplinarny zajmujący się problemami przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sośnie, powołany został na mocy art. 9a, ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1375 ze zm.) zarządzeniem Nr 46/2011 Wójta Gminy Sośnie z dnia 30 czerwca 2011 r. Zespół realizuje działania określone w „Gminnym Programie wspierania rodziny na lata 2012 - 2016”, przyjętego uchwałą Nr XXIII/146/2012 Rady Gminy Sośnie z dnia 19 października 2012 r. oraz zadania wynikające z założeń Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

	2012	2013	2014
Liczba prowadzonych Niebieskich Kart	11	12	14
Liczba nowo założonych Niebieskich Kart	10	7	10
Liczba zamkniętych Niebieskich Kart	4	5	9

Zaprezentowane działania nie zabezpieczają w pełni potrzeb mieszkańców, a w szczególności dzieci i młodzieży, w zakresie organizacji zajęć socjoterapeutycznych, wycieczek i uroczystości integracyjnych z udziałem ich rodziców. Ograniczone możliwości finansowe gminy powodują, że wskazane działania obejmują tylko część z przedsięwzięć możliwych do realizacji w lokalnym środowisku.

VI. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest analiza SWOT (skrót pochodzący z angielskiego Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats – czyli Mocne Strony, Słabe Strony, Szanse i Zagrożenia) Jest ona skuteczną metodą identyfikacji mocnych i słabych stron oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną Gminy. Zawiera określenie czterech grup czynników:

- uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią mocne strony polityki społecznej, i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej wzmocnieniu,
- uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej, i które nie wyeliminowane będą ją osłabiać,
- uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych – szans,
- uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów społecznych – zagrożeń.

1. Analizowany obszar – rodzina

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Potencjał jednostek pomocy społecznej i instytucji współdziałających w zakresie pomocy osobom i rodzinom zagrożonych wykluczeniem społecznym 2. Istnienie Gminnego Programu Wspierania Rodziny 3. Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych 4. Interdyscyplinarność działań 5. Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych 6. Oferta asystentury rodziny 7. Dobra sieć placówek oświatowych różnego rodzaju 8. Infrastruktura rekreacyjno – sportowa 9. Wystarczająca ilość imprez 10. Podtrzymywana tradycja lokalna 11. Dobra praca bibliotek 12. Wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i nieformalnych grup działających dla dzieci i młodzieży 13. Dobrze wykwalifikowana kadra pedagogiczna 14. Dobra koordynacja działań podmiotów pracujących na rzecz dzieci i młodzieży	1. Niedostateczna ilość środków finansowych 2. Nieadekwatna do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników 3. Niedostateczna liczba specjalistów pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz rodziną 4. Brak zintegrowanych działań na rzecz rodziny, niedostateczna współpraca między instytucjami pomocy społecznej oraz niedostateczna koordynacja działań pomiędzy instytucjami 5. Brak instytucji samopomocowych i ośrodków wsparcia dziennego 6. Ograniczone możliwości nabywania nowych mieszkań przez młode rodziny, wysoki koszt mieszkań i czynszów. 7. Niedostateczna ilość lokali socjalnych w stosunku do występujących potrzeb 8. Niewłaściwe zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 2. Wzrost świadomości społecznej o	1. Ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej 2. Wysokie koszty zatrudniania pracowników 3. System prawny pomocy społecznej

zagrożeniach korzystania z pomocy 3. Coraz większa aktywność społeczeństwa w podejmowaniu działalności gospodarczej i samozatrudnienia 4. Budowanie lokalnych systemów wsparcia dla dzieci opuszczających różne formy pieczy zastępczej 5. Prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty” 6. Możliwość pozyskiwania środków z UE na zadania pomocy społecznej 7. Akceptacja społeczeństwa dla działań na rzecz przeciwdziałania przemocy	sprzyjający kształtowaniu pasywnych postaw wobec poszukiwania pracy 4. Rozwój szarej strefy zatrudnienia 5. Przewidywany wzrost świadczeniobiorców pomocy społecznej (brak czasu na indywidualną pracę z rodziną, na kompleksowe podejście do rodziny) 6. Potencjalny wzrost klientów korzystających ze świadczeń z powodu bezdomności, alkoholizmu, narkomanii 7. Brak gwarancji bezpieczeństwa dla osób doświadczających przemocy 8. Częste zmiany uregulowań prawnych dotyczących pomocy rodzinie 9. Niewystarczająca oferta wspólnych szkoleń dla pracowników pomocy społecznej policji, kuratorów, oświaty, organizacji pozarządowych
---	---

2. Analizowany obszar – bezrobocie

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Malejące bezrobocie na terenie gminy. 2. Istniejące miejsca pracy dla mieszkańców gminy na jej terenie i w ościennych gminach, 3. Realizowanie wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy programy dla osób bezrobotnych (PAI)	1. Niski poziom wykształcenia długotrwale bezrobotnych 2. Występowanie bezrobocia dziedzicznego 3. Mało przedsiębiorstw w relacji do liczby ludności gminy 4. Lokalizacja daleko od większych ośrodków miejskich
SZANSE	ZAGROZENIA
Spadek bezrobocia w gminie	Słabe wykorzystanie rolnictwa, znikomy rynek pracy

3. Analizowany obszar - ludzie starsi

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Organizowanie imprez integracyjnych 2. Dobry dostęp do lekarza pierwszego kontaktu 3. Istnienie pomocy sąsiedzkiej	1. Słaby dostęp do lekarzy specjalistów 2. Mały dostęp do rehabilitacji
SZANSE	ZAGROZENIA
Możliwość organizowania festynów, imprez, wycieczek dla seniorów	Starzejąca się populacja

4. Analizowany obszar – niepełnosprawność

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Istnienie organizacji pozarządowych 2. Dobra współpraca organizacji z samorządem terytorialnym 3. Istnienie pewnej oferty sportowo – rekreacyjnej 4. Korzystanie z placówek dla osób niepełnosprawnych (ŚDS, WTZ w Odolanowie) 5. Dobry dostęp do lekarza pierwszego kontaktu 6. Dobry dostęp dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do edukacji i możliwość przewozu tych osób do szkół 7. Wzrost świadomości osób niepełnosprawnych i ich rodzin	1. Brak dostatecznej bazy dla usług rehabilitacyjnych 2. Ograniczona liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
Dostęp młodzieży niepełnosprawnej do szkolnictwa	Ograniczona liczba ofert pracy dla niepełnosprawnych osób

5. Analizowany obszar - przemoc

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Istnienie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy 2. Praca Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych 3. Profilaktyka (pogadanki i przedstawienia w szkołach) 4. Poziom bezpieczeństwa w gminie 5. Dobra dostępność do służb działających na rzecz osób pokrzywdzonych	1. Słaby dostęp do specjalistów szczególnie psychologa, terapeuty 2. Brak możliwości odizolowania osoby agresywnej od pozostałych członków rodziny 3. Deficyt placówek resocjalizacyjnych dla nieletnich, domów dla samotnych matek
SZANSE	ZAGROZENIA
Realizacja zadań wynikających z przyjętego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1. Wzrost zachowań agresywnych wśród młodzieży 2. Ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej

6. Analizowany obszar - osoby uzależnione

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Sport i rekreacja 2. Profilaktyka 3. Praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 4. Dostęp do Klubów AA i terapii odwykowej na terenie powiatu 5. Stałe środki finansowe na działania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi 6. Zajęcia socjoterapeutyczne na terenie gminnych szkół 7. Wsparcie finansowe na wypoczynek letni dla dzieci z rodzin zagrożonych alkoholizmem	1. Brak organizacji pozarządowych, które wspierają osoby uzależnione 2. Brak świetlic socjoterapeutycznych na terenie gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
Istnienie odpowiednich ośrodków leczenia uzależnień w powiecie	Konieczność dobrowolnych deklaracji leczenia

VII. ADRESACI STRATEGII

Kluczowym zadaniem władz Gminy Sośnie jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z takich czy innych przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju Gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: pomocy społecznej, sportu rekreacji, turystyki, edukacji, kultury i opieki zdrowotnej.

Zgodnie z powyższym założeniem, adresatami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są mieszkańcy Gminy Sośnie, zarówno osoby samotne jak i rodziny, którzy wymagają pomocy w odzyskaniu sił, wiary w siebie i zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

VIII. ŹRÓDŁA I RAMY FINASOWE DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH STRATEGII

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sośnie” obejmują lata 2016-2022, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele operacyjne i szczegółowe. Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy;
- środki przekazane Gminie z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszy krajowych (PFRON);
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Unii Europejskiej;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

**MISJA: Wysoka jakość życia
mieszkańców Gminy Sośnie.
Zapewnienie mieszkańcom wsparcia
w trudnych sytuacjach życiowych
i przeciwdziałanie wykluczeniu
społecznemu.**

IX. CELE OPERACYJNE

OBSZAR: UBÓSTWO					
CEL GŁÓWNY: DALSZY ROZWÓJ SYSTEMU ZASPOKAJANIA PODSTAWOWYCH POTRZEB RODZINY					
CEL SZCZEGÓŁOWY: OGRANICZENIE UBÓSTWA I ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO RODZINOM NAJUBOZSZYM					
ZADANIA	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki i ewaluacja	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Termin – lata
1. Udzielanie pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	GOPS Sośnie, UG Sośnie PCPR	Ilość rodzin objętych pomocą i wsparciem	Poprawa funkcjonowania osób i rodzin z dziećmi	Środki własne gminy, środki na zadania zlecone, środki UE – EFS	2016 - 2022
2. Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb: dożywianie, wyprawki szkolne, stypendia, zasiłki szkolne	GOPS Sośnie UG Sośnie	Ilość rodzin objętych pomocą i wsparciem	Poprawa funkcjonowania osób i rodzin z dziećmi	Środki własne gminy, środki na zadania zlecone, środki UE – EFS	2016 - 2022
3. Uzyskanie minimum zatrudnienia w GOPS zgodnie z ustawą o pomocy społecznej art. 110 pkt 11	GOPS Sośnie UG Sośnie	Liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w GOPS zgodna z zapisami ustawy	Poprawa działań środowiskowych	Środki własne gminy, UE – EFS	2016 – 2022
4. Realizacja pracy socjalnej	GOPS Sośnie	Liczba rodzin objętych pracą socjalną	Poprawa funkcjonowania osób i rodzin	Środki własne gminy, środki na zadania zlecone	2016 - 2022

OBSZAR: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I DŁUGOTRWAŁA CHOROBA					
CEL GŁÓWNY: ZAPEWNIENIE PEŁNEGO UDZIAŁU W ŻYCIU SPOŁECZNYM OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I DŁUGOTRWAŁE CHORYCH					
CEL SZCZEGÓŁOWY: LEPSZE WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH,					
ZADANIA	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki i ewaluacja	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Termin – lata
1. Informowanie o możliwościach uzyskania pomocy z PCPR, PFRON, PUP i innych	GOPS Sośnie	100% osób zainteresowanych	Korzystanie z możliwych form pomocy	Bez kosztów	2016 - 2022
2. Organizacja imprez kulturalno – sportowych, wycieczek krajoznawczych, zajęć o charakterze rekreacyjnym i rehabilitacyjnym dla osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych	GOPS Sośnie, UG Sośnie, Starostwo Powiatowe, stowarzyszenia	Ilość imprez	Aktywizacja, integracja osób niepełnosprawnych, edukacja walory poznawcze	Środki własne Gminy, środki Starostwa Powiatowego, PFRON, Stowarzyszenia	2016 - 2022
3. Udzielanie pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	GOPS, PEFRON	Liczba osób objętych pomocą społeczną	Poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych	Środki własne i zlecone, środki z UE – EFS	2016 - 2022
CEL SZCZEGÓŁOWY: PROMOCJA BEZPIECZNEGO I ZDROWEGO STYLU ŻYCIA					
1. Aktywizacja osób niepełnosprawnych, kierowanie do ŚDS, WTZ	GOPS Sośnie	Liczba uczestników skierowanych	Aktywizacja osób niepełnosprawnych	Środki własne, środki zlecone z budżetu państwa	2016 - 2022

OBSZAR: WSPARCIE RODZINY					
CEL GŁÓWNY: WZMOCNIENIE PODSTAWOWYCH FUNKCJI RODZINY					
CEL SZCZEGÓŁOWY: EFEKTYWNY SYSTEM WSPIERANIA RODZINY					
ZADANIA	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki i ewaluacja	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Termin – lata
1. Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców poprzez udział w szkoleniach, spotkaniach, prelekcjach	GOPS, szkoły, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Ostrowie Wlkp	Liczba zorganizowanych spotkań	Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnieniu swoich funkcji poprzez kształtowanie prawidłowych wzorów funkcjonowania rodziny, tworzenie nowych form pomocy rodzinie, aktywizowanie społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny, pomoc w opiece i wychowaniu dziecka	Środki własne gminy, środki UE	2016 – 2022
2. Zatrudnienie asystenta rodziny	GOPS Sośnie	Monitorowanie działań, analiza danych. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	Stworzenie środowiska przyjaznego dziecku i rodzinie, zmniejszenie liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach	Środki własne gminy, środki MPiPS	

3. Stworzenie dostępności do porad psychologicznych	GOPS Sośnie	Zatrudnienie psychologa lub terapeuty	Poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi	Środki własne gminy	2016 - 2022
CEL SZCZEGÓŁOWY: WZMACNIANIE ŚRODOWISKOWYCH FORM AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ DZIECI I MŁODZIEŻY (PROFILAKTYKA WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO)					
1. Zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych	Szkoły, GKRPA	Liczba inicjatyw	Zmniejszanie zagrożeń wynikających z braku opieki w czasie wolnym od nauki, rozwijanie zainteresowań, zdobywanie umiejętności	Środki własne z programu GKRPA, środki zewnętrzne	2016 – 2022
2. Zapewnienie wypoczynku letniego i zimowego dzieciom i młodzieży	Szkoły, GKRPA, PCPR	Liczba dzieci uczestniczących w wypoczynku	Zwiększenie wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień	Środki własne gminy z programu GKRPA, Kuratorium Oświaty, PCPR	2016 - 2022
CEL SZCZEGÓŁOWY: ZMNIEJSZENIE SKALI WYSTĘPOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE					
1. Przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie	GOPS, Zespół interdyscyplinarny	Liczba działań podjętych przez Zespół interdyscyplinarny i grupy robocze	Zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie	Środki własne gminy	2016 - 2022

2. Podejmowanie skutecznych interwencji	GOPS, Zespół interdyscyplinarny, grupy robocze, instytucje działające w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	Liczba założonych Niebieskich kart, liczba spotkań grup roboczych, liczba zakończonych procedur	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie społecznie pożądanego modelu rodziny	Środki własne gminy	2016 – 2022
CEL SZCZEGÓŁOWY: SKUTECZNA PROFILAKTYKA I ZMINIMALIZOWANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW UZALEŻNIEŃ					
1. Wspieranie działań na rzecz kształtowania postaw i umiejętności społecznych ważnych dla zdrowia i trzeźwości	GKRPA, GOPS, Szkoły, Policja	Liczba działań podjętych przez GKRPA, liczba interwencji Policji	Zwiększenie świadomości	Środki własne gminy, środki GKRPA	2016 – 2022
3. Zwiększanie skuteczności i dostępności specjalistycznego wsparcia dla rodzin borykających się z problemem uzależnienia	GKRPA, Szkoły, GOPS, Policja	Liczba zatrudnionych specjalistów	Poprawa sytuacji psychofizycznej osób uzależnionych i ich otoczenia.	Środki własne gminy, środki GKRPA	2016 – 2022
4. Zmniejszenie skali degradacji psychofizycznej osób uzależnionych	GKRPA, GOPS, Szkoły, Policja	Liczba osób uzależnionych skierowanych na leczenie	Zwiększenie świadomości, wybieranie zdrowego stylu życia	Środki własne gminy, środki GKRPA	2016 – 2022

1. SYSTEM REALIZACJI

Zasadniczymi narzędziami realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą gminne programy w szczególności dotyczące przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, przeciwdziałania przemocy i współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Kolejnym z elementów realizacyjnych GSRPS będą powiatowe programy strategiczne oraz regionalne programy.

2. SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI

Monitoring i ewaluacja realizacji projektu służy sprawdzeniu czy planowane działania zostały zrealizowane oraz jaki jest ich wynik. Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów.

Postępy w realizacji Strategii będą na bieżąco monitorowane przez zespół monitorujący, który na bieżąco będzie dokonywać kontroli realizowanych zadań. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględnienia w strategii. Dlatego wprowadzanie zmian w zapisach strategii jest niezbędne.

Monitorowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawowy warunek jej należytego wdrożenia. Z uwagi na powyższe corocznie sporządzany będzie raport przez zespół monitorujący z realizacji celów oraz kierunków działań do końca maja za rok poprzedni.

3. CELE MONITORINGU

Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów.

4. CELE EWALUACJI

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji, czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów Strategii. Cele ewaluacji to:

- doskonalenie działań podejmowanych w ramach Strategii,

- informacja o efektach wdrażania Strategii oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z jej realizacją,
- wzrost jakości Strategii,
- pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie Strategii wśród wszystkich zainteresowanych jej funkcjonowaniem i efektami.

5. KRYTERIUM EWALUACJI

Ewaluacja będzie prowadzona według kryterium adekwatności, trwałości oraz użyteczności. Zebrane informacje w ramach monitoringu i ewaluacji odpowiedzą na pytania czy i do jakiego stopnia cele Strategii są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie gminy.

Każde kryterium może być mierzone w różny sposób, co oznacza, że może posiadać różne miary jego wartości (wskaźniki). Na potrzeby ewaluacji i monitoringu przyjęte zostaną wskaźniki zaplanowane w strategii.

Proces ewaluacji strategii realizowany jest etapowo:

- Ewaluacja wstępna – przed rozpoczęciem przeprowadzona została w trakcie planowania Strategii. W fazie przygotowania zebrane zostały w poszczególnych obszarach silne oraz słabe strony, szanse i zagrożenia (analiza SWOT).
- Ewaluacja w trakcie realizacji przeprowadzona podczas wdrażania Strategii (z uwzględnieniem corocznych raportów z monitoringu i ewaluacji). Ma ona za zadanie ocenę adekwatności programu do lokalnych potrzeb oraz adekwatności podejmowanych działań w stosunku do realizacji przyjętych celów. W wyniku działań monitoringowo – ewaluacyjnych w połowie realizacji Strategii zostanie przeprowadzona analiza realizacji przyjętych działań w zakresie czasu ich realizacji, źródeł finansowania, występowania problemów oraz zagrożeń dalszej realizacji. Ewaluacja i monitoring pozwoli między innymi na aktualizację diagnozy oraz weryfikację założeń Strategii.
- Przez cały okres realizacji Strategii prowadzona będzie bieżąca ewaluacja i monitoring. Zebrane w ich toku informacje przyczynią się do identyfikacji oraz zapobiegania występującym problemom.
- Ewaluacja po zakończeniu jest ewaluacją zewnętrzną i zostanie przeprowadzona na zakończenie Strategii. Ma ona za zadanie ocenę adekwatności programu do lokalnych potrzeb. Zebrane informacje dadzą odpowiedź na pytanie czy i do jakiego

stopnia cele Strategii były odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie gminy.

Ewaluacja dostarczy także informacji na potrzeby planowania strategii w kolejnych latach. Strategia jest dokumentem uwzględniającym programy i projekty, które zostały przyjęte do realizacji bądź będą przyjęte w późniejszym terminie. Ma charakter otwarty, może być ciągle aktualizowana, udoskonalana i mogą być modyfikowane kierunki i sposoby realizacji założonych celów. Będzie służyć także do pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej.

X. PODSUMOWANIE

Strategia jest dokumentem uwzględniającym programy i projekty, które zostały przyjęte do realizacji bądź będą przyjęte w późniejszym terminie. Ma charakter otwarty, może być ciągle aktualizowana, udoskonalana i mogą być modyfikowane kierunki i sposoby realizacji założonych celów. Będzie służyć także do pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej. Opracowanie posłużyć ma lepszej, bardziej skutecznej, efektywniejszej realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej w Gminie Sośnie